

Épöli Hírmondó

XXII. évfolyam

3. szám

2020. október 22.

e-mail: onkormanyzat@epol.hu
honlap: www.epol.hu

Tamási Lajos: Piros a vér a pesti utcán

**Piros a vér a pesti utcán,
munkások - ifjak vére folyt,
- a háromszín-lobogók mellé
tegyetek ki gyászlobogót.**

**A háromszín-lobogó mellé
tegyetek három esküvést:
sírásból egynek tiszta könnyet,
s a zsarnokság gyűlöletét,**

**s fogadalmat: te kicsi ország,
el ne felejtse, aki él,
hogy úgy született a szabadság,
hogy pesti utcán hullt a vér.**

Kedves Epöliek, Hírmondó olvasók!

Szeretettel köszöntöm az olvasókat!

Mikor legutóbbi számunk megjelent, kicsit már abban bízunk, hogy lassan véget ér a Covid 19 okozta pandémiás helyzet. Úgy tűnik, kissé korai volt az örömünk, hiszen a híradásokból láthatjuk, hogy korántsem ért még véget ez a történet.

Községünk rendezvényeit is érinti valamelyest, mivel a képviselő-testület egyhangú döntése értelmében nem tartjuk meg nagyobb összejöveteleinket: szüreti felvonulás és bál, illetve idősök napja.

Már mindannyian tudjuk, hogy a legfőképpen veszélyeztetett korcsoportja a koronavírusnak a 60-65 év feletiek. Éppen ezért döntöttünk úgy a képviselőtársakkal, hogy idén elmarad az idősök napi rendezvény. Azonban nem feledkezünk meg róluk: November hónap folyamán mindegyiküket felkeresem, és személyesen adom át önkormányzatunk ajándékát.

Ez évben is benyújtásra került a szociális tűzifa pályázatunk, melyet pozitívan bíráltak el és Epöl település 39 m³ tűzifa megvásárlására kapott támogatást.

A támogatás igénylésével kapcsolatban bővebben olvashatnak a második oldalon, jegyző asszony írása után.

Az elmúlt hetekben elkészült az évek óta egyre rosszabb állapotba került iskola-tetőtéri lépcső felújítása. A szétmálló, töredezett betonlépcsőt vasrácsos elemekre cseréltük, abban bízva, hogy időtállóbb, és kevésbé balesetveszélyes lesz.

Az iskola tetőteréből átköltözött könyvtárunk a tavaly felújított Civil szervezetek házába (régii orvosi rendelő). Reméljük, így olyanok is szívesen keresik fel, akiknek a sok lépcsőfok eddig akadályt, nehézséget jelentett.

Jöjjenek, nézzék meg a folyamatosan megújuló, bővülő

könyvkínálatot!

Önkormányzatunk értéktár bizottsága idén is elkészíti településünk 2021-es falinaptárját. A fotókkal kapcsolatos pályázat a napokban kerül majd kiírásra.

Korábban már beszámoltam a Táncsics utcával kapcsolatos sikeres pályázatról. Azóta még egygel büszkélkedhet községünk: a Magyar Falu Program keretén belül mintegy 15 millió forint támogatást nyertünk a Bem J. utca teljes útburkolatának felújítására.

Így egyszerre két utca teljes útburkolatának felújítása valósulhat meg. A munkálatokra még ez év őszén sor kerül. A munkák megkezdése előtt nyilvános munkaterület átadás-átvételi eljárást tartunk a kivitelező vállalkozó és a műszaki ellenőr jelenlétében. Itt fogjuk az érintett településrészeken élőket tájékoztatni a munkálatokról és azok időtartamáról, a betartandó szabályokról.

A munkák megkezdésének és a munkaterület átadás-átvételi eljárás időpontjának egyeztetése még folyamatban van. Amikor az kitézésre kerül, minden érintett lakost levélben tájékoztatni fogunk.

Hamarosan befejezésre kerülnek a vis maior károk helyreállításának munkálatai. Sajnos ezek is sok kellemetlenséggel járnak a kivitelezés környezetében lakók számára, azonban ha elkészülnek, mindnyájuk biztonságát fogják szolgálni.

Máriaalom Község Önkormányzatával közösen orvosi rendelő építésére és orvosi eszközök beszerzésére pályáztunk, melyre 58,3 millió forint vissza nem térítendő támogatást nyert a két település. Ebből a nagy összegből Epöl község 1,5 millió forint értékben orvostechikai és informatikai eszközök beszerzését valósíthatja meg.

További terveink között szerepel a több mint 15 évvel ezelőtt készített rácsos áttereszek felújítása is, mivel több helyen is jelentősen károsodtak és elhasználódtak.

Végül arra kérek mindenkit, hogy a koronavírus járványra való tekintettel a megtartásra kerülő rendezvényeket mindenki a saját felelősségére látogassa, a kormányzat által hozott intézkedések betartása mellett.

Az önkormányzat az általa fenntartott intézményeiben biztosítja a kézfertőtlenítés, illetve a fertőtlenítőszeres kézmosás lehetőségét.

Vigyázzunk magunkra, vigyázzunk egymásra! Jó egészséget mindnyájunknak.

Tácsik Attila
polgármester

Epöl Község Önkormányzati Képviselő- testületének
hírei
Tisztelt Hírmondó Olvasók!

A Covid-19 vírusveszély okozta vészhelyzet elmúltával a képviselő-testület újra ülésezett. Az év elején elfogadott munkatervtől eltérően, július 13-án, rendkívüli ülés tartott, majd augusztus 31-én és szeptember 28-án a januárban elfogadott munkaterv szerint ülésezett.

Július 13-án a képviselő-testület áttekintette, és lezárta a 2019.évi költségvetését.

A két ülés között eltelt időszak intézkedései közül Tácsik Attila polgármester kiemelte a gyermekek és idősek étkeztetésének vészhelyzet idején való megszervezését, köszönetet mondva az Epöli Polgáröröknek az ételszállításban nyújtott segítségükért.

Fontos intézkedés volt a Kossuth L. utcai támfal megépítése és mire ez az újság Önökhöz kerül, reményeink szerint befejeződik a Bem J. utcai támfal építése is. Örömmel tájékoztatjuk a lakosságot, hogy a Bem utca aszfaltozására sikerült **15.000.000.-Ft-ot nyernünk**, így a Bem J. utca aszfaltburkolata is elkészül a téli hónapok előtt.

A nyár végén sikeresen megtartották a szervezők a már hagyományosnak mondható tábort a Kákás-tónál, ami megint nagyon jól sikerült, mind a gyermekek, mind a felnőttek véleménye szerint.

Miután a képviselők, egyhangúlag elfogadták a Bajnai Közös Önkormányzati Hivatal 2019.évről szóló belső ellenőri jelentését, meghallgatták a Komárom- Esztergom Megyei Rendőr- Főkapitányság Dorogi Rendőrkapitányságának beszámolóját Epöl Község közrendjéről és közbiztonságáról, melyet szintén egyhangúlag elfogadtak.

Az egyebek napirendi pont keretében javaslatot fogadtak el a képviselők arról, hogy a szolgálati lakásokat és egyéb bérlemények állagmegóvását, használatának módját fokozott figyelemmel kísérik a jövőben.

Augusztus 31-én került sor a következő, már munkaterv szerinti ülésre, ahol, az előző üléshez hasonlóan, minden képviselő jelen volt, s megtárgyalták a 2020.évi költségvetés módosításáról szóló javaslatot, a Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjpályázat 2021/2022.évi fordulójához való csatlakozást, így lehetőség nyílik minden epöli felsőoktatásban tanuló gyermek támogatására. Ezek után az egyebek napirendi pontban sor került az ÉDV Zrt. által készített, szennyvíz rendszer működtetésére vonatkozó, gördülő fejlesztési terv elfogadására, útfelújítási pályázat megvalósítása céljából, kivitelező kiválasztására, majd ingatlan bérleti és ingatlanvásárlási ügyeket tárgyaltak a képviselők.

Az elmúlt ülés óta tett fontosabb intézkedések között a polgármester elmondta, hogy minden lehetséges rendezvényt megtartott a település, így az elmaradt Trianon 100 elnevezésű rendezvényt, az aug. 20-i kenyérszentelést és az aug. 29-i, nyárbúcsúztató rendezvényt.

Tácsik Attila polgármester tájékoztatta a képviselőket, hogy az Óvodavezető, Dr. Nagyné Nagy Barbara saját döntése szerint, elhagyja az intézményt, így az állást meghirdettük.

Az augusztusi képviselő- testületi ülésen a képviselők egyhangúlag úgy döntöttek, hogy idén újra pályázatot nyújtanak be szociális célú tűzifa vásárlására, így 48 m³/q mennyiségű, keménylombos tűzifára be is nyújtottuk a pályázatot.

Végül Epöl Község Képviselő- testületének határozata alapján, a COVID-19 vírus jelentős előretörése miatt, mely

fokozottan veszélyeztetheti a gyermekeket és az időseket is, így 2020-ban a szeptember - december hónapokra tervezett rendezvényeket a képviselő- testület nem tartja meg. Az Időseket előre egyeztetett időpontokban és módon (személyesen) felkeressük, és átadják az Idősek napjára szánt ajándékukat.

Szeptember 28-án szintén ülésezett a képviselő- testület. Ezen az ülésen meghallgatták és elfogadták az Általános Iskola és az Óvoda beszámolóját az oktatási tevékenységről és a gazdálkodásuk helyzetéről és összehívták a 2020.évi Falugyűlést és Közmeghallgatást, szem előtt tartva az újra súlyosbodó vírushelyzet miatt kialakított új rendezvénytartási feltételeket.

A képviselő- testület egyhangúlag elfogadta a Felsőoktatási Hallgatók támogatásáról szóló Bursa Hungarica Ösztöndíjpályázat elbírálásának szabályzatát. A Bursa Hungarica pályázat kiírását részletesen olvashatják honlapunkon.

Képviselő- testületünk legközelebb október 26-án ülésezik, amikor Közmeghallgatást és Falugyűlést is tart a Községi Házban.

Üdvözlettel és tisztelettel:

Elődné Lukács Erzsébet
jegyző

Tisztelt Lakosság!

Tájékoztatom Önöket, hogy a korábbi évekhez hasonlóan önkormányzatunk idén is sikeresen pályázott szociális tűzifára. Az önkormányzat már megkötötte a szolgáltatási szerződést a Pílii Parkerdő Zrt-vel.

A kérelem nyomtatványokat az önkormányzat hivatalában lehet átvenni, és ide is kell azt kitöltve visszahozni!

A kérelmek benyújtási határideje: 2020. november 30.

A tüzelőanyag kiszállítását a kérelmek elbírálását követően folyamatosan, legkésőbb 2021. február 15-ig teljesítjük.

Jogosultak köre elsősorban:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők,
- halmozottan hátrányos helyzetű gyermeket nevelők,
- nagycsaládosok,
- időskorúak ellátására jogosultak (nyugdíjasok),
- aktív korúak ellátására jogosultak.
- lakhatási támogatásban részesülők.

Tácsik Attila
polgármester

Iskolai hírek

Szeretettel köszöntöm a hírmondó őszi megjelenése alkalmából iskolánk diákjait és szüleit, illetve minden epöli lakost, aki érdeklődik az iskolai események iránt.

Elkezdődött a 2020/2021-es tanév a diákok, a pedagógusok és főleg a szülők nagy-nagy örömeire. Kicsit hosszúra nyúlt az az időszak, amit egymástól távol töltöttünk. 5 és fél hónap. Ebből 3 hónapot munkával, otthoni tanulással töltöttek a gyerekek, a tanár nénik és a szülei segítségével, 2 és fél hónap pihenéssel és gondtalan szórakozással telt el. Reméltük könnyű lesz visszazokni, visszarázódni a dolgos, szürke hétköznapiakba. Ma már másképpen látjuk, ez az időszak a megszokottól hosszabbra nyúlik.

A nyári szünet csendesen, szinte eseménytelenül telt el intézményünkben. Tankerületünk figyelt arra, hogy megint egy tantermünk festése megtörténjen. **Köszönjük az odafigyelést!** Takarítónőnk pedig újra átmosta, kitararította és fertőtlenítette az egész iskolát.

Augusztus végén már mi is aktívan dolgoztunk, készítettük elő az új tanévet, felkészültünk elsőseink új kerettanterv szerinti oktatására, készülődtünk a tanévnyitó ünnepségre.

2020. szeptember 1-jén, a tanév első napján, évnyitó ünnepséggel indítottuk el a 2020/2021-es tanévet, melyet az EMMI és a Tankerület eljárásrendje és tanácsai alapján szigorú óvintézkedésekkel kezdtük, hogy elkerüljük azt az állapotot, hogy megint digitálisan kelljen folytatnunk a tanítást.

Megkértük a szülőket:

- Csak egészséges, tüneteket nem mutató gyermek jöjjön iskolába.
- Ha gyermeküknél a koronavírus tüneteit észlelik, gondoskodjanak orvosi vizsgálatról, és koronavírus-gyanú vagy igazolt fertőzés esetén értesítsék az iskolát.
- Szülő és gyermek is az iskolába belépve az előtérbe kihelyezett fertőtlenítővel fertőtlenítsék le a kezét.
- Figyeljenek arra, hogy legyen mindig tiszta zsebke a gyermek zsebében, és a szülők is erősítsék bennük azt, hogy tüsszentésnél és köhögéskor tartsák a szájuk elé, majd dobják a kukába és alaposan mossanak kezét.
- Segítsenek erősíteni gyermekeikben az alapos és gyakori kézmosás gyakorlatát.
- Textiltörölköző helyett, most az iskola biztosítja a papír kéztörölközőt.

Az intézmény pedig gondoskodik az iskolán belül az alapos és rendszeres fertőtlenítésről, a kézfertőtlenítő szappan és folyadék kihelyezéséről, a szellőztetésről és a távolságtartásról.

A szülők megértették kérésünket és szigorúan betartják és betartatják azokat. **Köszönjük együttműködésüket!**

A szeptember a visszarázódással, az ismétlésekkel, pótlásokkal telt el. Most októberben bizony a tanév tevékenykedő részénél járunk. Elsőseink elkezdtek

ismerkedni a betűelemekkel, az irányok, formák rejtelseivel.

Bár a megszokott tanévre készítettük munkatervünket, ez a tanév egyelőre mégsem olyan, mint a többi.

Nem indíthattuk a társastánc-oktatást, az úszásoktatást, a színházlátogatást, és nem tervezünk az első félévre kirándulást sem. Nem kellett készülnünk a szüreti felvonulásra, az idősök napjára. Reméljük, karácsonyi műsorral kedveskedhetünk a szülőknek és a település lakóinak.

No, persze fő a biztonság.

Viszont újra indítottuk a néptánc oktatást, **Halmos Zsuzsanna néptánc oktatóval**, aki Tímár Mihály ajánlásával került intézményünkbe, nagy lelkesedéssel vezeti be a néptánc rejtelseibe hétről-hétre az óvodás és iskolás gyermekeket. A lehetőségért megint **az Önkormányzatnak kell köszönetet mondanom, akik az oktatás anyagi költségeit finanszírozzák.** Reméljük a néptánc megszerettetése mellett, műsoraink színvonalát is emelik egyszer a Zsuzsanna által megtanított táncok.

Tanulóink szeptember közepétől heti 3 nap újra az iskolagyümölcs programban vesznek részt.

Természetesen az iskolatej program is folytatódik.

Szeptember 22-én szülői értekezleten ismertettük a szülőkkel a tanév főbb pedagógiai célkitűzéseit, programjainkat, terveinket.

Október elejétől kezdtük a papír- és az elektronikai hulladékot gyűjteni és átvenni, melynek kivitelezésében nagy segítséget jelentenek a szülők: **Barináné Major Edina, Borhi László és Budai Melinda. Köszönjük!** A bevételt a második félévre halasztott programjainkra gyűjtjük.

Bizakodva nézünk az új tanév elé. Reméljük a szabályok szigorú betartásával, fegyelmezettséggel, szoros szülői együttműködéssel megelőzhetjük azt a „rémálmot”, ami a 2019/2020-as tanév második félévét kettétörte. Bár kevesebb program, szórakozás színesíti most a tanulók életét, úgy gondoljuk az a helyes, ha minden erőfeszítésünkkel a diákok tanulmányi előmenetelére, fejlődésére koncentrálunk.

Munkánkhoz – azt hiszem – mélységes emberszeretetre, bizalomra és tehetségre van szükség ahhoz, hogy minden nap és minden helyzetben igazán meg tudjunk felelni annak a feladatnak, amit úgy hívunk: pedagógusi hivatás.

Mindennapi munkánkhoz sok örömet, jó egészséget, a gyermekekben a lehetőségek birodalmának felfedezését, a szülőknél igaz segítőtársakat, velük együtt elért és megélt sikereket, optimizmust, és pedagógustársakkal együtt pedig jó csapatmunkát kívánok!

Dinnyés-Kardos Éva
intézményvezető helyettes

Óvodai hírek

Kedves Epöliek!

Bizonyára mindannyian értesültek róla, hogy közel 9 éves munkaviszony után dr. Nagyné Nagy Barbara óvodapedagógus megszűntette a munkaviszonyát az Epöli Tündérvölgy Napközi Otthonos Óvodával és Esztergomban helyezkedett el.

Pótlásáról nem volt könnyű gondoskodnunk, mivel a munkaerőpiacon a pedagógusi, azon belül is az óvoda pedagógusi állás gyakorlatilag hiányszakma lett napjainkban.

Szerencsére sikerült találnunk két pedagógust óvodánkba, így a legkisebbek oktatása, nevelése zavartalanul folytatódhat tovább.

Természetesen az óvoda többi személyi állományában nem történt változás a dajkánk Lázár Jánosné, Marika, a konyhai feladatokat pedig Bokros Gáborné, Szilvi látja el. Természetesen a babázás után várjuk vissza Flóriánné Kovács Alexandra óvó nénit is, aki szintén óvodánk dolgozói állományának tagja!

Barbara óvónéninek pedig kívánjuk, hogy új munkahelyén is fogadják őt olyan nagy szeretettel, amivel évekkkel ezelőtt mi fogadtuk őt.

Most pedig egy picit rendhagyó módon fogadják sok szeretettel az új óvó nénik: Hajduk Attiláné (Kondár Zsuzsanna) és Fodor Tirza bemutatkozását.

Tácsik Attila
polgármester

Kedves Epöliek!

Nevem: Hajduk Attiláné, Kondár Zsuzsanna

A szomszéd községben, Bajnán élek, ott töltöttem gyermekéveimet, odajártam óvodába és iskolába.

Már az általános iskolában elhatároztam, hogy óvónő leszek, így a nyolcadik osztály befejezése után a dorogi óvónőképzőbe mentem tanulni, majd 1979.július 1-től a bajnai óvodában dolgoztam 40 éven keresztül. A pályámon eltöltött évek alatt aktívan részt vettem az óvoda életében 1990-től 2004-ig óvodavezető helyettesként dolgoztam, de voltam gyermekvédelmi, -tűzvédelmi felelős, segítője voltam egy rövid ideig a Bozsik focit vezető óvó néninek, majd két éven át a néptáncot oktató kolléganőmnek is. E mellett természetesen a gyerekek szeretete, nevelése volt a legfontosabb a számomra. Nagyon sok tanfolyamon, továbbképzésem vettem részt.

1994-1997-ig elvégeztem Zsámbékon az Óvónőképző főiskolát. 2007-ben minősültem.

Családomról: 1979-ben férjhez mentem, három gyermekünk született, két lány és egy fiú: Anica, Zsuzsi és Gergő. Köszönhetően nekik, bővült családuknak, hiszen gyönyörű unokáink születtek. Imádom minden percet, amikor velük lehetek. Gyakran hozzuk ki őket Bajnára, szeretnek nálunk és együtt lenni.

Még most is azt vallom, hogy ennél a hivatásnál nincs is szebb dolog: kicsi gyermekeket nevelni, oktatni, megismertetni őket a világgal, rácsodálkoztatni a természet szépségeire, érdekes dolgaira.

Éppen ezért döntöttem úgy, hogy az epöli óvodások óvó nénije leszek, míg lehet.

Köszönöm a bizalmat és a lehetőséget.

Zsuzsa óvó néni

Tisztelettel köszöntöm a Kedves Epölieket!

Fodor Tirza vagyok, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem óvodapedagógus hallgatója. Az elmúlt két évben, dajkaként dolgoztam a budapesti Völgy Utcai Ökumenikus Óvodában. Vidékiesebb jellegű óvodára vágytam, így költöztem szeptemberben Esztergomba. Jelenleg onnan járok be a Tündérvölgy Óvodába dolgozni.

Szeretnék része lenni az Önök, összetartó faluközösségének.

Köszönöm a megelőlegezett bizalmukat!

Tirza óvó néni

Tisztelt Epöliek!

Szeretettel várunk minden kedves ping-pong-kedvelő falubelit az epöli Kultúrházban 2020. november 14-én, szombaton megrendezésre kerülő asztalitenisz bajnokságra.

Gyülekező: 13:00

Bajnokság kezdete: 14:00

Eredményhirdetés: 18:00 – 19:00 között (létszámtól függően).

Nevezés határideje: 2020. november 13. péntek 12:00

Nevezési díj: 2000 Ft/ fő

A bajnokság alatt a folyadék utánpótlásról gondoskodunk!

Jelszó: Egyik szemed a labdán, másik a poharadon!

Eredményhirdetés után minden résztvevő, vendégünk egy finom vacsorára.

Jelentkezni lehet:

Üveges Márton – 0630/494-6612

Katona Imre – 0670/978-9554

Kedves Hírmondó olvasók!

Legutóbbi (Búcsúí) számunkban Drengács Lászlóné (Feigel Ida) írását közöltük melyben a családja által elmondottakból betekintést nyerhettünk a XX. századi Epöl működéséről.

A hírmondó alábbi hasábjain további írásait közöljük!

Ezúton is köszönöm Ida néni munkáját, hogy gyűjtését közreadta számunkra.

Tácsik Attila
polgármester

Dr. Erdős Mátyást 1952-be Epöltre helyezték segédlelkésznek 1969-ig volt a falu plébánosa, kinek neve és emléke nem feledhető, hisz neki köszönheti a falu, Epöl történetének kutatását.

1975-ben, ennek ismeretében készülhetett már el, a falu 750 éves fennállását ünneplő megemlékezés.

Dr. Erdős Mátyás emléktáblája, a templom külső falán található.

Én az 1970-es években az epöli Tanácsnál dolgoztam, így került a kezembe ez az ünnepi beszéd, melyből akkor kimásoltam és eltettem a faluról írt oldalakat. Így olvasható ma ez a 45 éves írás.

Részlet az ünnepi beszédből

Az én falum története és szokásai

Dr. Erdős Mátyás volt Epöl plébános gyűjtéséből

Lakóhelyem Epöl község, fennállásának 750 éves évfordulójáról 1975. augusztus hó 29-én, ünnepi tanácsülésen emlékezett meg a község lakossága.

A nagy jelentőségű évforduló ünnepi beszédéből megtudtam, hogy Epöl történetének kutatója, több állami és egyházi levéltári anyag, régen írott könyvek, okmányok, megsárgult levelek tanulmányozása alapján 1225-ig vezette vissza, illetve talált említést Epölről.

Az ősi Epöl

„Epöl már a magyarok honfoglalása előtt is lakott terület volt. A falu határában napvilágra került római pénzek, ezüst és bronzérmék azt bizonyítják, hogy itt római település volt. A ránk maradt okiratokban Epöl névvel először **1225**-ben találkozunk Epely néven. Később Epel, Epeel, Epöll, és Eöppely névvel is szerepel.

Epöl első ismert lakosa és birtokosa Epelyi Vendégi. Ez 1225-ben az esztergomi káptalan előtt előadja, hogy Epelyi földjét, rétét, és haraszt nevű erdő részét jobbágyainak beleegyezésével Epelyi Benedeknek és fiának Motodnak 4 1/2 márkáért eladja. A beleegyező jobbágyok nevei: Jakab, Peta, Csota, Berka, Csomo.

Bél Mátyás Esztergom vármegyéről 1730 körül írt művében még, mint meglévőt említi a Benczevári majort. Borovszky Samu pedig századunk elején azt írja: Epöl, dülői közül említésre méltó a Benczevár nevű, amely állítólag egy régi várnak a helye. Lehetséges, hogy ez a Bencze-vár valamikor éppen ennek az Epelyi Benedeknek és utódainak volt a tulajdona. A tatárjárás pusztítását Epöl úgy látszik hamar kiheverte. A tatárok Esztergom városát elpusztították, lakosait lemészárolták, de a várat nem tudták bevenni. Epöl vidékén 1242 tavaszán vonultak át, de nem álltak meg, csak azt

pusztították el, amit átmenetükben elértek. Közvetlenül a mai Epöl szélén van az Órhegy, melynek magassága 360 m. Ennek oldalában 222 m magasságban van egy mészkő barlang, az „Öreg-luk”. Erről azt mondják az epöliek, hogy a tatárjárás idején ide bújtak el a falu lakói. Ez lehetséges, mert a tatárok elől akkor sokan az erdők sűrűjébe, barlangok mélyére menekültek.

Az Epelyi Benedek családján kívül a királynénak is volt Epölon birtoka. Ezt bizonyítja Mária királynénak 1251-ben kiállított okmánya, melynek értelmében Miklós fiait Simont és Altomant, továbbá az Epel falubéli Miskót hadba szálló jobbágyokká teszi, egyúttal nekik a Kövi nevű királynéi földből harminckét holdnyit adományoz.

Epelyi Vendégi jobbágyának, Csomornak fiai: István és Simon szintén ilyen hadba szálló jobbágyok voltak. 1283-ban ifjabb Erzsébet királyné őket Epelen lévő ősi birtokukban megerősíti és hadba szálló szolgálatukban megtartja. Szolgálatukat, - írja a királyné - egykönnyen nem tudjuk nélkülözni.

De lakott ekkor Epölon olyan szolgáló nép is, mely a királyi udvarnak évenként bizonyos mennyiségű bort volt köteles szállítani. V. István király szerint ez a kötelezettség régi, mert már királyi őseinek is borral adóztak az epöliek.

V. István 1270. július 26-án Epölt és bort adózó jobbágyait apja IV. Béla lelki üdvéért az esztergomi káptalannak adományozta. Az epöli jobbágyok ezt zokon vették, mert mint királyi jobbágyok előnyösebb kiváltságosabb helyzetben voltak, mint a magánbirtokosok jobbágyai. Arra kérték tehát a királyt, engedje meg nekik, hogy Epölt elhagyhassák. Kérésüket a király nem teljesítette. 1270. július 30-án ünnepélyes királyi oklevelet ad ki, amelyben Epölon lévő birtokát, az összes szőlőműveseket, Berkát és fivéreit kivéve, bort adózó kötelezettségükkel együtt az esztergomi káptalannak adományozza.

X. Gergely pápa 1275. január 5-én Lionban keltezett leiratával ezt az adományozást jóváhagyta. IV. László már egy évvel korábban 1274-ben erősítette meg atyjának V. Istvánnak az esztergomi káptalannak tett adományát. 10 évvel IV. László ajándékozása után, 1284-ben felesége Erzsébet adományoz az Epölon lévő királynői birtokából az esztergomi templomnak két ekealja földet. (Egy egykealja földterület akkora, amelyet négy marhával egy-egy nap alatt fölszánthatnak.) Vétel útján még 1271-ben gyarapította a káptalan epöli ingatlanját. Március 23-án Epeli Enhyd fia Demeter, Epelen levő összes szőlőkertjét, szeptember 3-án pedig Epeli Jordán fia Péterke, Epelen a Láz-hegyen levő szőlőjét vásárolja meg három feltő árán és egy lat ezüstért.

Így lett a káptalan, ajándékozás és vétel útján lassan az egész epöli határ birtokosa. De nem sokáig élvezhette birtokát, ugyanis „A Csák nembeli Márton fia, István, IV. László király uralkodása alatt, 1287. táján elfoglalta a káptalan birtokait. Az erőszakos foglalás ellen 1307-ben a káptalan fölemelte tiltakozó szavát, de csak Csák Máté hatalmának megtörése után nyerte vissza birtokát.”

1439-ben Albert király erősítette meg az esztergomi káptalant Epöl községben levő birtokában. Két országos intézkedés az epöli jobbágyokat is érintette. Az 1298:70 és 1351:18 tc.(törvénycikk) biztosította a jobbágyok szabad költözködési jogát. Az 1351:6. tc. pedig egységesen szabályozta a jobbágyok terményadóját a termés kilencedében. Az egyháznak járó tized levonás után a fennmaradt termény kilenced része a földesúré volt. Az epöli hadba szálló jobbágyok megszűntek. Utódaik a többi földműves jobbágyhoz hasonlóan telkes gazdák lettek. Bérbe vett

telküket önállóan művelték. Igás barmot, hasznos jószágot és minden nemű ingóságot szerezhettek és ezek fölött szabadon rendelkeztek, elköltözésük alkalmával magukkal vihették. A község maga választotta jobbágsorsú bíróját, aki kisebb perpatvarkodásban és kihágásban ítélkezett. A fontosabb ügyek a földesúr hatósága alá tartoztak, innen a vármegyéhez lehetett fellebbezni.

A XIV. és XV. századból két epöli peres ügyről maradt rövid feljegyzés. Az első az esztergomi káptalan, a másik a káptalani prépost panaszára egyenesen a megyei bírósághoz került. 1324-ben Keresztelő Szent János ünnepének nyolcadán egy Mihály nevezetű epöli jobbágyot a kegyetlen esztergomi hóhér Habraha fia Péter, a nyilvános téren, fényes nappal, sokak szeme láttára minden ok nélkül több halálos sebbel megsejtett.

/Knauz III. 148./: 1407. december 9-én az Esztergom megyei bíróság megidézi Nyék-i Lőrinc fiát, Jánost, mert az Epeli Miklós fiától, Györgytől, Jakab alispánnak egy ökröt vétetett el. A peres ügyek kimenetelét nem ismerjük, de a feljegyzések a maguk rövidségében is érdekes és értékes adatok a kis Epöl történetében. Az ősi Epöl 1225-ben már létezett. Mikor alapították nem tudjuk. V. István király idézett okleveléből, nem állapítható meg, hogy az epöliek régi bort adózó kötelezettsége a király hányadik őségéig vezethető vissza.

Ha csak nagyapjág II. Endréig /1202-1235-ig/ menne vissza, akkor is a XIII. század elejéig mehetünk vissza Epöl történetében. Nem tudjuk, hogy Epölnek az Árpádok korában hány lakója volt. A pápai követek a Szentföld és a Szentszék javára Magyarországon 1281-1375-ig az egyházi javadalmaktól tizedet szedtek. Jacobus – Berengari és Rajmundus de Bonofato tizedszedők Epölön is jártak 1333-ban. Epöl akkor a veszprémi egyházmegye budai főesperességéhez tartozó plébánia volt. Balázs nevű plébánostól (Blassius de Epel) 3 garast szedtek. Mivel Epöl itt, mint önálló plébánia szerepel, joggal feltételezhetjük, hogy népesebb, nagyobb község lehetett. Voltak Epölön nemes földbirtokosok, bortermelő, földművelő és hadba szálló jobbágyok. A hadba szálló jobbágyok bátor, hűséges vitézek lehettek, mert szolgálatukat a királyné nem akarta nélkülözni. A bort adózó jobbágyok viszont jó bort termeltek, hisz boruk nemzedékeken át a királyi asztalra került. A telkes jobbágyok vagy parasztok mellett voltak zsellérek is, akik az epöli földesúrnak, vagy módosabb telkes jobbágy gazdánknál szolgáltak. Ezek a zsellérek semminemű közhatósági védelemben nem részesültek.

1514-ben a parasztok Dózsa György vezetésével fellázadtak elnyomók ellen. A lázadás leverése után az 1514. évi országyűlés törvényeivel, megtorlásul, még jobban megszorította a jobbágy szabadságát, elvette a szabad költözködés jogát. A magyar jobbágy, azóta lett „röghöz kötött”, valódi és örök szolga. Azóta tartozik a földesúrnak a bérelt földért heti egy nap robottal, évi 1 Ft adóval, a kilenceden kívül. Ehhez járultak még a különböző ajándékok, pl. évenként két liba, havonként egy csirke, 10 telkenként karácsonykor egy hizott disznó. Ezek az országos rendeletek az epöli jobbágyokat is érintették.

Nemsokára még nehezebb sors érte őket. A török földönfutóvá tette az epölieket is, elveszítették kis vagyongájukat, többen még életüket is. A falu teljesen elnéptelenedett, elpusztult. Az ősi Epöl nem a mai falu helyén állott, hanem a mai temető mögött az „Öreg falu” öreg templom nevezetű dűlőben. A századfordulón a régi falu nyomai még láthatók voltak, de még ma is kerülnek elő kövek, cserépdarabok az „Öreg falu” helyén. Az esztergomi járás legtöbb falva köztük Epöl is

1532-ben pusztult el.

Az esztergomi szandzsák 1570. évi adólistáján Epöl még nem szerepel, tehát még lakatlan volt. Merre szóródtak szét a megmaradt epöliek nem tudjuk, bizonyára többen meghúzódtak az el nem pusztult szomszédos Bajnára.

Egy epöli ember mégis megmentett valamit ebből a szomorú időből az utókornak: egy értékes magyar nyelvemléket, a Simor Kódexet. Ez a XVII. század elejéről származó, barátgót betűvel készült kézirat hét levélnyi töredék a Virginia Kódex megfelelő részeivel azonos. Simor János esztergomi érsek még Bajnai plébános korában, Bajna fiókegyházában Epölön kapta egy hívétől, egy epöli parasztembertől. A becses ereklyét Simor János ajándékozta a Magyar Nemzeti Múzeumnak 1848-ban, róla nevezték el Simor Kódexnek.

Az új Epöl

Epöl a törökidő idején, 1532-ben teljesen elpusztult. Csak jó 100 év múlva hallunk arról, hogy Epöl újra lakott terület. Az új lakosok már, új helyre települtek, a régi falutól mintegy negyedóra járásnyira, a mai falu helyére. Az újratelepülés azonban csak Esztergom (1683), illetőleg Buda felszabadulása (1686) után indult meg bátrabban. Epöl 1647-ben még csak egy porta után adózott. Egy porta, vagy egy adó-kapu akkor olyan telket jelentett, melynek műveléséhez 16 ökör kellett. Tehát négy ökrös gazda, vagy 12 zsellér képezett egy portát.

1696-ban már nyolc negyedtelkes jobbágy és hat némi földbirtokkal rendelkező zsellér adózik Epölön. Az adókiadás névsorából kitűnik, hogy a XVII. és a XVIII. század fordulóján 23 adófizető jobbágy, illetőleg zsellér élt Epölön. Ők az új Epöl első név szerint ismert lakói. Az összeírás külön sorolja fel a tizennégy magyar és a kilenc nem magyar nevű adózót.

Az epöli iskoláról első feljegyzéseink a XVIII. század elejéről származnak. Az 1770-ben Magyarországon 18.700 falujából csak 4.000-nek van még iskolája. Tehát amikor Magyarországon csak minden negyedik-ötödik magyar faluban van iskola, akkor a kis Epölnek már a XVIII. század elején, újra települése idejében van iskolája. 1713. február 18-án Verebély István „epöli iskolamester”, mint keresztapa 1714. december 23-án Kócza Ferenc iskolamester, mint apa szerepel a kereszteltek anyakönyvében. Az 1732-es Canonica Visitationis-ból már többet tudunk, az epöli iskolamesterről, a 25 éves Horváth János volt, aki hat gimnáziumi osztályt végzett, ez ekkor igen nagy szó volt. Az ősi epöli templom nem a mai templom helyén állott, hanem a mostani temető mögötti „Öreg templom” nevezetű dűlőben, az epöli pusztá felé eső oldalon, a „Kökuti domb” -on.

Ennek az Árpádok korabeli templomnak alapjaira 1730 körül „résztint a hívek adományából, résztint pedig, sőt leginkább az esztergomi főkáptalannak, a földesúrnak bőkezűségéből” egy másik templom épült. Az 1788. évi vizsgálat megállapította, hogy a templom mindenképpen, de legalábbis a hívők számára szűk. 1802-ben lebontották a régi templomot és anyagát felhasználták az új templom építésénél a mai Epöl központjában 1806. december 21-én Kovács Ádám bajjói plébános, kerület esperese, a későbbi esztergomi kanonok áldotta meg. A község lakosai egy 144 kg-os nagy harangot öntettek az új templom részére.

Az 1740-ből származó régi nagy harang most súlyban a második helyre került, de értékben továbbra is az első, a Nemzeti Múzeum műértékként tartja nyilván. Epöl 1699-től a Bajnai plébániához tartozott. A bajnai kereszteltek anyakönyvében 1701-1714-ig az epöli reformátusok elköltözéséig 78 Epölön lakó katolikus család szerepel. Ebből 41 név szláv, 36 magyar és egy német hangzású. (Csak az

apák neve van figyelembe véve).

A reformátusok 1714-es elköltözésével Epöl lakossága a felére csökkent. De a fokozatos betelepülés folytán a lakosság száma ugrásszerűen emelkedik. Leginkább szlovákok települnek be az esztergomi káptalan felvidéki birtokairól, azon kívül magyarok és néhány német a szomszédos községekből. Az 1770-71-es megyei adólistán 53 telkes jobbágyot, 23 házzal rendelkező és 21 háználküli zsellért látunk, ezek közül 53 magyar, 41 szlovák és 3 német nevű. 1780-ban az egyházi vizsgálat megállapítja, hogy Epöl lakói elmagyarosodtak. Minden hazai nyelven megy: az ének, az ima, a szentbeszéd és a tanítás is. A XIX. század elején Epölnök már 90 háza és 578 lakója van. „Ezek már rég elmagyarosodott szlovákok.”(1812-es vizitáció.) A század derekán pedig kereken 100 házban 642-en laktak. 1900-ban 127 házban 721 lakos él. Az iparosokból a kis Epölnön csak egy-egy akadt néhány mesterségből: mészáros, kocsmáros, pálinkafőző, molnár, kovács, csizmadia, cipész, takács, kosárfonó, teknőkészítő, szabó. Epöl lakói közül 200-an vettek részt az I. világháborúban. A faluközpontban állított hősi emlékmű 34 hősi halott emlékét őrzi. Avatása 1939-ben. Epöl lakossága 1937-ben 667 fő, akik közül 343 férfi és 324 nő. A lakosság 140 házban a község területén helyezkedett el. A község területe: 2188 kat. hold, mely művelési ágak szerint, 1561 hold szántóra, 116 hold rét, 26 hold szőlő, 331 hold legelő, 44 hold erdő, 36 hold terméketlen területre oszlik. E területből 384 hold két középbirtokos, 1595 hold 107 kisbirtokos és 209 hold törpebirtokos kezén van. Gazdálkodásukra jellemző a haszonállat tartás. A kevés földdel rendelkezőknek is volt egy-két tehene. Ezt kora tavasztól zúzmaráig a család kint legeltette, utak, földek mentén „örizte” télen pedig gyenge eleségen kitartotta.”

Amikor a falu szomszédságában megnyíltak a szénbányák, többen oda jártok dolgozni. A munkaidő megkezdése előtt már 2 órával gyalog indultak, hóban esőben is, a hegyen keresztül, Sárísápra, Csolnokra a bányába dolgozni. A környékbeli bányászat és ipar fejlődésével egyre több lehetőség nyílt az elhelyezkedésre. Már nem csak a Föld jelentette a megélhetést, a föld nagysága a megbecsülést. Ezzel eltűntek a letűnt jobbágyvilág még visszamaradt árnyékai is.

A II. világháború a község lakosságát érzékenyen érintette, mivel közel három hónapig állófront volt a község területén. Epöl felszabadulásának napja 1945. március 23.

A földosztás során, főleg a kevés földdel rendelkezők a szomszédos Metternich uradalom birtokából kaptak földet. A község szorgalmas lakosai szinte hihetetlen körülmények között kezdték meg a tavaszi földmunkákat, miután a határt megtisztították az aknáktól és más gyilkos fegyverektől. Csak a felszabadulással kapott új életbe vetett hit, adhatott akkora erőt az embereknek az újrakezdéshez.

A tanácsok megalakulása után, kezdődött a község rendezése, járda építéssel. 1947-ben plébánia épült. 1960-ban 50 férőhelyes óvoda, 1967-ben ravatalozó, 1965-ben tűzoltó szertár, 1972-ben orvosi rendelő, 1976-ban klubkönyvtár épült. Folyamatban van a község útjainak felújítása, portalanítása. A VI. ötéves tervidőszakra törpevízmű létesítése van tervezve.

Epöl fejlődését államunk támogatása mellett, a község lakói jelentős társadalmi munkával segítik. Epöl 1959. március 4-én lett termelősövetkezeti község 1520. kat. hold területen 103 taggal megalakult az „Egyetértés” termelősövetkezet. 1973-ban egyesült a tsz. a szomszédos bajnai „Alkotmány” tsz-el.

Az Epölnön az eddig is meglévő műanyagüzemet, korszerű üzemé fejlesztették. Az üzemből jelenleg 60-70 helyi dolgozó nőt tudnak foglalkoztatni. A község kereskedelmi ellátását az Esztergom és Vidéke ÁFÉSZ biztosítja. (A „HANGYA” Fogy. és Ért. Szöv. 1920-ban alakult a községben, tagjai alakították az ÁFÉSZ szervezetet.)

Úgy gondolom, hogyha egy községnek 750 éves írásokkal bizonyított múltja van, akkor a valóságban még több lehet létezésének ideje. Az epöli őseinknek mindig volt erejük újrakezdeni. A mai epöli embereket is a jövőben vetett hit és életvidámság jellemzi.

Nem részegeskedők, de mulatni szeretnek. Ha az idősebb korosztály is részt vesz egy-egy bálon, szinte irigylésre méltó szilajsággal táncolnak. Különösen a cigányzenét kedvelik. A farsangok voltak igen vidámak. Még a 30-as években is három napig húzták a cigányok, a község két kocsmájában. Farsang keddjén az öregek is táncoltak, „kenderért ugrottak”. (Azt mondták, hogy ha minél magasabbat ugranak, annál magasabbra nő a kender. Szövéssel is foglalkoztak őseink.) Érdekes farsangi szokás volt a legényáldomás fizetés. Azok a legények, akik már kaszálni, aratni tudtak, az első farsangi bálon való részvétel után, hamvazószerda estjén áldomást tartoztak a „legényé válásért” fizetni (5-10 l bor). Hamvazószerda délutánján az idősebb legények „szedték össze” az új legényeket. Egymáshoz láncolva végigkísérték a falun. Este a falu mindkét kocsmájába bevezették őket az áldomás fizetésére. Az avatandó legény kezébe egy pohár bort adtak. Az idősebb legények körbe állták és felemelték, „dobálták” a gerendához. Az emelés, illetve dobálás pillanatában meg kellett inni a bort. Ezt a szokást nagyon komolyan vették. Aki még nem fizetett legényáldomást, esti harangszó után nem mehetett a faluba, mert az idősebb legények haza kergették. Nem dohányozhatott, a templomban a gyerekek között kellett állnia, és a kocsmában szeszes italt nem fogyaszthatott. Még az én édesapám is fizetett legényáldomást.

Nagyon szép volt a nagylányok és menyecskék népviselete. A lányok, menyecskék, buggyos ujjú szalaggal átkötött inget és gyöngyökkel díszített „pruszlikot” viseltek, melyet fekete lakk derékszíjjal szorítottak derekukhoz. A menyecskék nagyon szép „kontyot” viseltek. A „kontykendőt” keményítő anyagba áztatás és szárítás után kontykötő asszonyok „kötötték”, készítették el.

Epöl lakói közismerten vendégszeretőek. A faluba kerülő idegent barátsággal fogadják, ha szükséges segítik. Tán ez is egyik magyarázata létezésünknek.

Epöl, 1978. február 12.

Drengács Lászlóné, Feigel Ida

Megjegyzés:

-1972. az orvosi rendelő, a régi, a mai Polgármesteri Hivatal melletti épület, a mai Civil Szerveztek Háza

-1976-ban Klubkönyvtárnak készült és működött, a mai Polgármesteri Hivatal épülete.

Haraszti Mihály gyűjtéséből és helyi elbeszélések alapján

1920 után földreform, parcellázás, földvásárlás, földosztás. Epölnön 10 évvel később jelenik ez meg. 1920-as években kendertermeléssel és feldolgozással is foglalkoztak Epölnön, a földművelés és állattartás mellett. A házaknál is **szóttek**, de a

nagyobb mennyiséget Bajnán és Máriahalmon dolgoztatták fel, és megpróbálták ezt eladni. A faluban az asszonyok és a fiatal lányok, függönyöket és terítőket horgoltak, keresztes mintákat, később szép hímzéseket készítettek, ezzel szépítették a házakat. A katolikus hívek közadakozásból 1923-ban új harangot öntettek. Két évvel később kerül sor a Pádúai Szent Antal tiszteletére szentelt **lélekharang** áldására és a toronyba való elhelyezésére. Akik még kézzel húzták és szólaltatták meg a harangot a faluba:

- Belkovics György, Belkovics Györgyné (Julcsa néni), Sarodiné Belkovics Mária Margit nagyszülei
- Belkovics János és testvére
- Tácsik Mártonné (Kati néni), az Epölön lakó ifj. Tácsik Márton dédnagymamája.

1925-ben vált először önálló kisiparossá Epölön a kovácmester, bognár, bércséplő vállalkozó. Jól képzett munkások nélkül nincs korszerű gazdaság. 1925-26-ban Apa Lajos kántortanítót kéri fel „Gazdatanfolyam” szervezésére és oktatására. Még 1938-ban is szerveznek az iskolában „Aranykalászos” gazdatanfolyamot. 1926-ban készült el a falu utcáinak tervezete, és az utcák kialakítása (7 utca) számozással. (Fő utca, Órhegy utca, Petőfi tér, Temető utca, Pásztor utca, Vár utca, Lőrinc utca). 1926-ban képzik ki Kégli Józsefné epöli lakost és bízzák meg a **bábai** teendők ellátásával. Ekkortól van a falunak, a szülések levezetését, az anyák és csecsemők gondozását ellátó **helyi bábája**.

Akiknek kevés földje volt a megélhetéshez, napszámba jártak, cselédmunkát vállaltak, a szén-kőbányákban dolgoztak. 1928/29-ben épült újjá a Községháza, a mai posta helyén. 1928/29-ben épült meg a két tantermes iskola (a mai iskolaépület alsó része) és a hozzá kapcsolódó tanítói szolgálati lakás (a posta mellett lévő). 25 000 pengő támogatással.

Második világháború: 1941. június 22-én megjelenik és elterjed a hír, hogy a Hitleri Németország megtámadta a Szovjetuniót. Öt nap múlva már Magyarország is hadban állt. 1944. március 19-ét követően a faluban is megjelentek a német katonák. Epöl felszabadulásának napja 1945. március 23. Előtte három hónapig állófront volt a község területén.

1950. év őszén alakult Epölön az önálló Tanács, ezzel megszűnt a Bajnai Körjegyzőség, úgy tűnt az epöliek kézbe vehetik sorsukat.

Id. Csenki Mihály 1958-ban került az Epöli Tanács testületébe. 1959-ben már tanácselnök helyettes, rendszerváltásig, kis megszakítással 30 évig a falu élén állt. Nem főállásban végezte munkáját, hanem társadalmi megbízatásként, tiszteletdíjért. Az ő vezetése alatt került vissza a faluba az iskola 1986-ban és újra az önálló Epöli Tanács, Bajnáról 1989-ben.

1949-től bontakozik ki Magyarországon a „Művelődési otthonok mozgalma”. Ez olyan épületben kezdett működni, amely korábban már közösségi célokat szolgált. Epölön rendelkezésre állt a kultúr helyiség, mely felújításra szorult. Ez az épület 1903-ban épült, iskolai tanteremnek. (Ez a mai Községi ház). 1954-ben került sor a Kultúrház átalakítására, 25 000 Ft támogatással, úgy, hogy a fuvarokat és a napszámosokat a falu társadalmi munkával fogja biztosítani, vagyis a lakosság végzi.

A pénz azonban még így sem volt elég, így a község

kezelésében lévő **régi bikaistállót**, (ami a Kőbánya mellett volt felépítve), árverésen eladják. Az epöli lakos, Üveges József 8000 Ft-ért megvásárolta. Így készült el a Kultúrház. Ekkortól volt az iskolai ünnepek, színdarabok, falurendezvények lebonyolításához megfelelő hely. 1960-70-es években filmvetítés van a faluban, vagyis MOZI-ként is működik a Kultúrház.

1957-ben feladatként tűzték ki az országban, hogy:

- a mezőgazdaság nagyüzemmé alakuljon át
- művelődés terén fontossá váltak a helyi könyvtárak, mely az epöli iskolában kapott helyet.

1959-ben megalakult az Epöli „Egyetértés” Termelő Szövetkezet (Tsz.). 1973-ig önálló, ekkor egyesült a Bajnai T. Szövetkezettel. Ekkor ment nyugdíjba id. Tácsik János, aki hosszú évekig a szövetkezet vezetője, a Tsz. elnöke volt. Irányította a helyi gazdálkodást, segítette a falu fejlődését. A ma is Epölön lakó Tácsik György és ifj. Tácsik János édesapja volt. Tácsik Attilának, a falu polgármesterének és Tácsik Miklósnak a nagypapája.

A legtöbb ember féltve vagyonát, nem akart belépni a Tsz.-be. Ez nagyon új volt az embereknek, a közös vagyon, közös munka. Nem volt a helyieknek a nagygazdálkodáshoz szakmai tapasztalata, így szükség volt idegen szakemberre, pl. agronómusra, aki koordinálta a szövetkezet munkáját. A helyi gazdálkodók és parasztok pedig nagyon értettek a földműveléshez, ismerték a földeket és a helyi adottságokat. Így Epölön ez elég jól indult és működött. Az állattartás és a növénytermesztés jól termelt. A szövetkezetbe kezdetekkor kevés volt a fiatal, ezek inkább a környékbeli üzemekben helyezkedtek el.

A későbbiekben, amikor a Tsz. üzemeltetésével, az ipari üzemek is megjelentek, pl. ilyen volt Epölön a műanyag üzem, a falu lakosságának nagy részét helyben foglalkoztatták. A bajnai telephelyű Tsz.-be, többen átjártak gépkocsivezető, traktoros, autószerelő, gépszerező, lakatos, díszkovács, szerszámkészítő, festő, kőműves, asztalos, ács és irodai munkakörökbe, ebből is látható, hogy mennyi szakember élt ekkor a faluban. Rendszerváltásig a két faluban sok családnak biztosította a megélhetést, a munka lehetőségét a termelőszövetkezet.

1957-59 között elindították az iskolában a „dolgozók iskolájának esti tagozatát” a 8 osztály megszerzése miatt (pl. 20 hallgatóból 15 levizsgázik).

1956-ban 3 híd épült

1959-60-ban 50 férőhelyes óvoda épült.

1959-60-ban 400 m utat társadalmi munkában hoztak rendbe a falu lakói. Az anyagot az Útfenntartó Vállalat biztosítja, fuvarral együtt.

Epöl lakossága ekkor **719 fő**.

Mind, ahogy már olvashattunk az öltözködésről, és tudjuk elmondások alapján, a falunak külön kultúrája és hagyománya volt a szép ruhák viselésében.

Az ünneplő ruhák a szekrényben el voltak különítve, - misére, táncba – multságba, esküvőre, temetésre járó viseletek. Ezeket használat után, mindig tisztán rendezetten tették vissza, így bármikor csak ki kellett venni, és felvehető volt, erre nagy gondot fordítottak, megbecsülték a ruhákat, hogy hosszú ideig

szép maradjon.

Azt tartották „nem magadnak öltözől”, hanem a másik embert, családot, közösséget tiszteled meg azzal, hogy megfelelő öltözékben jelensz meg, bármely eseményen.

Aki ezt nem tartotta, megszólták.

Látszott a viseletek minőségén (anyagán) a családok jobb-léte, vagy szegénysége.

Az ügyes varrónők azonban az egyszerű, olcsóbb anyagokból is olyan szép viseletet készítettek, hogy a szegény parasztlányok sokszor csinosabbak voltak, mint a módosabb drágább ruhát viselőik.

A mai életünkben, mindenképpen meg kell említeni, a faluban élő festőművésznőnk, Blinczinger Bélát, aki a Kossuth u. 13. sz. alatt él és alkot.

Nagyszerű munkái sok háznál díszítik a falakat. Több tucat tájképet festett Epölről, a falut minden irányból megörökítve az évszakok legszebb színeivel.

Ezek a képek mind gazdára találtak, így szép emlékei maradnak az utókornak, a mai faluról.

A családi, rokon ajándékozással, több távoli országba is kerültek ezekből a képekből, a faluban született, elszármazottak örömeire.

A múlt és az otthon emléke, nagy ajándék tud lenni.

Képeivel sok embernek szerzett örömet, amiért hálásak és köszönik. Munkáit többször láthattuk kiállítva a Közösségi házban.

Epöl, 2020. február 25.

Drengács Lászlóné, Feigel Ida

Közégi könyvtár hírei

Kedves Olvasók!

Nagy szeretettel köszöntöm az Epöli Hírmondó olvasóit. Sajnos a koronavírus járvány okozta helyzet miatt több rendezvényünk törülésre került, de az alábbiakban számolok be azokról, amiket sikerült megtartanunk.

Július 22-én vendégünk volt Számadó Emese régész, aki a Komáromi Klapka György Múzeum igazgatója. Régészeti feltárásokat végez már 1992 óta Komárom-Szőny Vásár terén és Komárom különböző helyein. Nagyon érdekes dolgokat mesélt és mutatott be számunkra a - Brigetio a Világörökség küszöbén - című előadása során. Kellemes délutánt töltöttünk el és nagyon sok új érdekességgel bővült a tudásunk. Idei napközis könyvtári nyári táborunkat július 20-tól július 31-ig tartottuk meg. Idei évben is nagyon sok alkotás készült a gyermekek kezei között. Egyik nap „Retro mese délelőttöt” tartottunk, ahol a régi korok meséi közül mazsoláztunk. Ilyenkor minden évben kirándulunk Kovács Gábor vezetésével. Idén a Kősziklához látogattunk el. A gyermekek nagyon kitartóak voltak, hiszen a kirándulás idején sok érdekességgel tarkította a napot a túravezetőnk Kovács Gábor, köszönet érte.

A tábor idején a gyermekek szülei finomságokkal is kedveskedtek. Volt, hogy kakaós palacsintával-köszönet érte Molnár Imréné Éva néninek,- majd egy másik nap férjemmel kürtöskaláccsal is megleptük a gyerekeket. A kirándulás után finom fagyalt várta a gyermekeket, köszönet érte Ármainé Drengács

Mónikának.

A napközis tábor utolsó napján ellátogattunk a Csokoládé Múzeumba és a Minipoliszba. A kirándulás költségeit a februárban megtartott jótékonyági farsangi bálból fedeztük.

Az idei évben augusztus 29-én megtartott nyárbúcsúztatón a gyermekek öröme az Ákom-Bákom Bábcsoport tartott előadást. A kiskondás című magyar népmesét mutatták be. A műsor támogatója a József Attila Megyei Könyvtár és Városi Könyvtár volt, köszönet érte.

Az idei évben is szép számban gyarapodott az olvasók köre. Ami örömmel tölt el. Sok időt a „kötelező” otthon töltött időt olvasással is töltötte. A könyvtár állománya folyamatosan bővül, sok érdekes könyv kerül megrendelésre minden korosztály számára. A felajánlott könyveket és magazinokat is köszönjük szépen, ezek bevételezésre kerülnek és így a könyvtár állományát fogja gyarapítani.

Helyi kisgyermekes anyukák és gyermekeik részére **Október 16-án (péntek) 9:30-kor Kerekítő foglalkozás indult a Közösségi házban.** Havi egyszeri alkalom a könyvtár szervezésében és Epöl Község Önkormányzat támogatásával valósul meg. Szertettel várjuk az érdeklődőket.

Október 30-án (péntek) a Közösségi Házban 16:30-kor vetítéssel egybekötött előadás lesz a Komárom – Esztergom megyében forgatott filmekről, különleges helyszínekről és filmlegendákról.

Egy nagyon fontos dolog még a könyvtár életében.

Új helyre költözünk: Kossuth Lajos utca 10. szám alatti Civil szervezetek házába (a régi orvosi rendelő helyén). A költözés miatt a nyitvatartási időt nem mindig tudjuk betartani, de hamarosan visszatérünk a megszokott nyitvatartási időre.

Várom minden érdeklődőt az új helyen is sok szeretettel.

Üdvözlettel:

Vágenszommer Orsolya
könyvtáros

Kedves Nyugdíjas Társaim!

A vírus helyzetre való tekintettel nem tudjuk kezdeni novembertől sem a Nyugdíjas-klubot, sem a Nyugdíjas-tornát.

Természetesen, ha elmúlik ez a ránk nézve veszélyes időszak jelezni fogom a kezdésünket.

Addig is vigyázzatok nagyon magatokra... tudjátok:

- Maszk
- Fertőtlenítés
- Távolságtartás!

Reméljük, mielőbb találkozhatunk majd!

Üdvözlettel:

Blinczinger Marika

Sport egyesület hírei

Kedves Epöliek, Szurkolóink!

Másfél év kihagyás után újra el tudtunk indulni a megye III-as bajnokságban. A létszámot epöli játékosokból nem tudjuk feltölteni, mivel kevés fiatal van a falunkban, de segítségünkre volt Molnár Norbert és Kelemen Mihály, akik segítettek feltölteni a létszámot és összerakni a keretet. A csapatot Epöl SE néven neveztük a bajnokságban, mivel sajnós Máriahalomról is kifogytak a focizni vágyó fiatalok. Edzőnk Molnár Norbert lett, aki Bicskéről érkezett hozzánk. Heti rendszerességgel kint járnak edzésre a csapat tagjai. Jelenleg az edzéseket Epölon nem lehet megtartani, mivel nincsen világítás a pályánknak. A játékosok Gyermelyre a műfüves pályára járnak edzésre, ami a költségvetésünket kicsit megviseli.

Minden kezdet nehéz, de úgy látjuk, hogy hétről-hétre egyre jobban összehangolódnak a játékosaink, ami az eredményekből is látszik. A csapat nézők előtt élesben augusztusban a falunapon mutatkozott be, ahol Lábatlan ESE ellen játszottunk. Akik ott voltak láthatták, hogy egy nagyon izgalmas mérkőzés volt és nagyon jól helytállt Epöl csapata. Az eredmény a 93. percben döntött és 3:2-re nyert Lábatlan csapata.

Jelenleg a nyolcadik helyen állunk a bajnokságban, de vannak elmaradt mérkőzéseink a Covid miatt. A tabellát jelenleg nehéz követni a pandémia végett. Van olyan csapat, akinek minden meccse le van játszva, de van olyan, akinek nincs, így a pontok állása nem ad teljes képet, hogy ki hol áll a tabellán.

Több lakossági bejelentést kaptunk, hogy esténként (főleg hétvégén) helyi illetve nem helyi lakosok az öltözőnél gyűlnek össze quadokkal és motorokkal. Semmi problémánk nem lenne vele, ha vigyáznának a rendre. Sajnos a hátsó mellékhelyiségek ajtajait szétrúgták, pedig nyitott állapotban voltak hagyva, hogy elkerülhető legyen a vandalizmus. Ezt a hátsó épületet 10 évvel ezelőtt az egyesület saját pénzből Drengács László és az akkori csapat segítségével építette fel. Nagyon szépen megkérnénk az odalátogatókat, hogy ne tegyék tönkre más munkájának a gyümölcsét. A jövőben kamera rendszer lesz felhelyezve és minden rongálásnak rendőrségi feljelentés lesz a következménye.

Az Epöli Sportegyesület a TAO pályázatokban nem tud részt venni, mivel nincsen utánpótlásunk és az egyesületeknek ez az egyik fő bevételük. Anyagi forrásunk nagyon kevés. Szerencsére vannak Epölon vállalkozók, akik segítségünkre jöttek, hogy el tudjunk a bajnokságban. Paxián Márton által a Holofon Zrt-től kaptunk egy teljesen új mezgarnitúrát pénzt és a hazai mérkőzésekre biztosítják nekünk a pályajelöléséhez szükséges mészhidrátot. Mészáros István az egyik epöli játékos átigazolási díjához járult hozzá. Molnár Norbert edzőnk is két epöli játékos átigazolási költségéhez járult hozzá. Egy névtelen támogatónk labdákat vásárolt az egyesületnek. Tóth Attila a büfé működését segíti. Az

önkormányzattól 100.000,- Ft-ot kaptunk, amiből a korlát került lecserélésre. Köszönjük szépen nekik a támogatást. A szurkolóinkat arra kérjük, hogy a továbbiakban is támogassák a csapatot jóban-rosszban! A koronavírus járvány végett több új szabály került és kerülhet bevezetésre. A mérkőzéseken a rendezők felelőssége, hogy a szabályokat betartsák a nézők. Kérjük Önöket, hogy mindig figyeljenek a rendezők utasítására.

Hajrá Epöl!

Epöl SE Elnöksége

Családsegítő és gyermekjóléti szolgálat hírei

Kölcsönök, hitelek karácsony előtt!

ROSSZ példa

Megkeresett egy férfi tavaly december elején Messengeren, nevezzük Károlynak. Azt írta, szeretne felvenni 200.000 Ft kölcsönt. Ilyenkor mindig az az első kérdésem, hogy hitelképes-e: bejelentett munkahely, megfelelő jövedelem.

Károly elmondta, hogy 54.000 Ft a jövedelme.

Ledöbbsentem. Egyrészt, mert nem is tudnék segíteni neki, erre nem kap kölcsönt. Másodszor, ha valakinek ennyi pénzből kell kijönnie havonta, hogyan jut eszébe ekkora marhaság, hogy felvegye kölcsönként a havi keresetének négyszeresét.

Ha működne is, és a legalacsonyabb törlesztőt veszem a leghosszabb (7 éves) futamidőre, akkor is 4 ezer Ft havonta. Ez a keresetének a 7,5%-a, ami ilyen volumennél túl sok. Ráadásul kb. a másfélszeresét fogja visszafizetni...

Beszélgelni kezdtem vele, hogy megtudjam, mire kell ez az összeg. A válasza ez volt: szeretné meglepni a feleségét egy szép fülbevalóval, meg az unokáknak is kell valami klassz ajándék.

???

Eladósodni, még kevesebb pénzből élni 7 évig egy pár fülbevalóért, meg néhány játékért? És a következő 6 évben miből vesz ajándékot? Hogyan jut eszébe valakinek a jövedelmének a négyszeresét karácsonyi ajándékokra költeni?

Elmondtam neki, hogy nem tudok segíteni. Írtam néhány ötletet, mit adhatna Karácsonyra a szeretetteinek, ami többet ér, mint az említett kacatok. Javasoltam, hogy mostantól tegye el a havi 4.000 Ft-ot, és Karácsonyra ezentúl, minden évben, majdnem 50.000 Ft-ja lesz ajándékokra. Többé nem válaszolt...

A legszomorúbb ebben a történetben, hogy nem egyedi eset. Naponta kapok hasonló indok miatti kölcsönfelvételi szándékkal üzenetet vagy hívást.

Ami a reklámokban nincs benne...

Nincs benne, hogy a saját esélyeidet is lenullázzod az

ügyben, hogy például egy adósságrendező kölcsönrel optimalizáld a törlesztéseidet és talpra állj. Ugyanis, ha ilyen kölcsönöd van, a bankok szinte szóba sem állnak Veled.

Most akár az arcomba is vágthatod, hogy könnyen ítélek, hisz nem tudom, milyen helyzetben vagy. Nos, valóban nem tudom.

Azt azonban pontosan tudom, hogy a **legnagyobb mélypontra, a legkilátástalanabb helyzetben is van megoldás.** A teljes eladósodottságból is kimászhat, és rendezheted az életed.

A pénzügyi intelligencia fejleszthető. **Pénzügyi tudatosságod erősödésével egyenes út vezet a megoldáshoz.** De, ahogy a 10 év alatt felszedett kilókat nem fogod leadni tartósan 2 hét fogyókúrával, úgy az anyagi helyzeted stabilizálására is kell idő.

Csábító a könnyen, gyorsan megkapható hitel, de veszélyes. A hitelek segíthetnek is, de tönkre is tehetnek.

Milyen szempontokat vesz figyelembe a bank, vagyis mire ad kedvezőbb feltételeket a kölcsönhöz?

Van-e / Lesz-e az adott banknál bankszámlád?

Érkezik-e (majd) jövedelmed a banknál vezetett bankszámlára?

Mekkora jövedelem érkezik a bankszámládra?

Mekkora összegű kölcsönt szeretnél felvenni?

Mi a kölcsön célja? - adósságrendezés, autó, lakás, stb.

Kölcsön igénylésének módja mi lesz? - online, személyes, közvetítón keresztül

Milyen szempontokat vegyél TE figyelembe, amikor meghozod ezt a pénzügyi döntést?

Valóban olyan fontos-e a cél, hogy mindenképp hitelt kell felvenned hozzá?

Mekkora a tényleges jövedelmed, amiből fizetni fogod majd a törlesztést?

Fentiek alapján, milyen feltételekkel jutsz majd hozzá a hitelhez?

Megéri-e (10M Ft 5 évre személyi kölcsönként 210 ezer Ft-os havi törlesztést jelent, míg jelzáloghitelként 185 ezer Ft-ot),

Mennyire lesz megterhelő,

Tudsz-e előtörleszteni és milyen áron, van-e más alternatíva?

Mi történik, ha nem jön be a várt pénzösszeg, amiből vissza akartad fizetni?

Csökkenti-e / Gátolja-e a felvett összeg visszafizetése a megtakarítási képességedet?

Mi történik, ha változik a jövedelmed?

Ha pedig felhívnak a banktól egy tuti ajánlattal, vagy elcsábítana a reklámok által ígért varázslat, akkor adj időt magadnak, mielőtt döntesz. Kérj több információt vagy segítséget az értelmezéshez. Számolj és tervezz, mielőtt igent mondasz!

Czirákiné Kocsis Mónika hiteltanácsadó írása alapján,

**Veszpréminé Koroknai Tímea
Dorog Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti
Szolgálat**

Borbarát egyesület hírei

TISZTELT EPÖLI POLGÁROK

2020. május 19-én bejegyezte a Törvényszék Epöl község legfiatalabb egyesületét az Epöli Kert és Borbarát Egyesületet.

Az egyesület célja: Epöl Község közigazgatási területén folyó kiskerti növény – és gyümölcsstermesztés, valamint szőlő és bortermeletés fenntartása, szakmai továbbképzés, hagyományörzés fenntartása.

Jövőbeni terveink között szerepel továbbá, egy épület (föltető) létesítése a Szőlőhegyen, amit különböző szabadtéri programok és rendezvények kivitelezésére hoznánk létre.

Egyesületünk által szervezett 2020-as Borút anyagiakban sikeresnek bizonyult, ezúton is szeretnénk még egyszer megköszönni a támogatást, szőlősgazdáknak a pincenyitást.

Egyesület elnöke: Mészáros István

Elnökségi tagok: Barináné Major Edina Tóth Attila

Egyesületi tagjai: Barina Tamás, Bíró László, Bokros Gábor, Csenki Ottó, Dinnyés Attila, Drahanovszki András, Fábíán István, Horváth Márton, Katona Imre, Kovács Gábor, Kovács Gábor, Markuj Endre, Mike Zoltán, Molnár Gergely, Molnár Viktor, Pálincás Ferenc, Paxián Márton, Rozbora Tamás, Tácsik Attila, Tácsik Nándor, Tatai Krisztián, Tóth Ákos, Üveges Zoltán, Wencz Péter.

Következő gyűlés időpontja: 2020. október 30. 18:00

A gyűlés témája:

2020. II. bormustra megrendezése

2021. Téli Borút

2021. Borverseny

**MINDEN TAG MEGJELENÉSÉRE
FELTÉTLENÜL SZÁMÍTOK!!!**

Mészáros István
elnök

Rendőrség és a Polgárőrség hírei

TEMETŐLÁTOGATÁS

Mindenszentek közeledtével egyre többen látogatnak a temetőbe. A bűnelkövetők kihasználják ezt, és a síroknál felügyelet nélkül hagyott táskák, a temető előtt parkoló autókban hagyott értékek veszélyben vannak.

Az áldozattá válás megelőzése érdekében kérjük, fogadják meg alábbi tanácsainkat.

Lopás megelőzése:

- Vigyázzon értékeire, táskáját mindig tartsa szem előtt!

- Ne hordjon magánál nagyobb összegű készpénzt!

- Pénzét, iratait és lakáskulcsát ne egy helyen tárolja!

Egy esetleges lopás esetén ugyanis az elkövető

egyszerre szerezheti meg mindezeket.

- Tászkáját soha ne hagyja őrizetlenül egy pillanatra sem, pl. amíg a síron a virágokat rendezgeti

- Forgalmas helyeken, tömegközlekedési eszközökön fokozottan figyeljen értékeire!

- Ha kilátogat a temetőbe, ne vigyen magával pénzt, értéket! Amennyiben autóval érkezik, a gépjárműben se hagyjon semmit őrizetlenül, a gép-kocsi feltörők néhány másodperc alatt törik be az ablakot és viszik el az értékeket!

- Ne álljon szóba idegenekkel, akkor sem, ha látszólag segítő szándékkal közelednek Önhöz!

Rablás megelőzése:

- Idősek lehetőleg ne menjenek egyedül a temetőbe, inkább beszéljék meg rokonnal, barátal, szomszédal a közös temető látogatást.

- Forgalmas, kivilágított úton közlekedjen, kerülve az elhagyatott helyeket, gyanúsán viselkedő személyeket!

JÖN A HIDEG-ÁTVERÉSEK TÚZIFA VÁSÁRLÁSÁNÁL

A hideg közeledtével egyre többen vásárolnak tűzifát. Az elmúlt években többször előfordult, hogy tűzifával házalók - főleg idős - sértetteknek a kifizetett mennyiségnél kevesebb fát raktak le, így károsították meg őket.

A csalások megelőzése érdekében a NÉBIH nyilvántartást vezet a fát árusítókról, kapnak egy ún. EUTR számot. Csak olyan cégtől, magánszemélytől érdemes vásárolni, amely/aki rendelkezik ilyen számmal.

A NÉBIH weboldalán, a következő linken sok más hasznos információ található, mely segít a csalók kiszűrésében:

<http://portal.nebih.gov.hu/-/online-tuzifa-vasarlas-kisokos>

A NÉBIH tanácsai tűzifa vásárláshoz:

A „TÚZIFÁT CSAK OKOSAN!” 10 PONTJA

1. Lehetőleg a nyár elején vegye meg tűzifáját!

2. Ha van elég helye és pénze, már az előző nyáron vegye meg tüzelőjét!

3. A kínált, de az Ön számára ismeretlen fafajú tüzelőnek nézzen utána, kérje szakember segítségét.

4. Ha teheti, inkább köbméterben mérve, térfogatra vegye a tüzelőt, így könnyebben ellenőrizhető a mennyisége, a fa víztartalma pedig nem befolyásolja a megvett mennyiséget!

5. Ha tömegre vásárol tűzifát, figyeljen oda, hogy csak hitelesített mérlegen mért; mérlegjegy, vagy más, mérlegelést hitelesítő dokumentum alapján kiállított számla birtokában fizessen.

6. Csak olyan számlaképes értékesítőtől vásároljon, aki/amely a termékre vonatkozó adatokkal ellátott szállítójegyet és tűzifavásárlási tájékoztatót is biztosít.

7. Győződjön meg az adott tűzifa egységcsomag tényleges faanyagtartalmáról és annak egység-árát hasonlítsa össze más kereskedők által kínált hasonló termékek árával.

8. Takarással védje a tüzelőjét a csapadéktól, de oldalról hagyja szellőzni!

9. Ha száraz fával fűt, akár 30 %-ot is spórolhat, ami nagyon jó megtérülésnek számít!

10. Ha úgy érzi, vagy azt tapasztalja, hogy megtévesztés áldozata lett és az eladó nem hajlandó egyeztetésre, **ŐRIZZE MEG** az eladótól kapott bizonylatokat és **ÍRJA MEG** panaszát a NÉBIH-nek (eutr@nebih.gov.hu), de javasolt értesíteni a fogyasztóvédelmi hatóságot is.

Védőnő hírei

Kedves Epöliek,

Ismét eljött az ősz minden szépségével és veszélyeivel együtt. Mert, vannak veszélyei is, ezt a változékony időjárás is magával hozza. Megváltozik az életmódunk, öltözködésünk sőt még az étkezésünk is. Kérem Önöket használják ki még a jó időt amit kapunk. Epöl nagyon szép falu sok kirándulási lehetőséggel, használják ki, kiránduljanak barátaikkal, családi körben, töltődjenek fel és így készüljenek a télre. Nagyon fontos felkészülni mindig, de most különösen a fennálló vírushelyzet miatt, ami úgy néz ki a telet is velünk tölti. Nem kell pánikba esni, az nem tesz jót, mert akkor túl reagáljuk a fennálló helyzetet. Eddig is voltak körülöttünk baktériumok, vírusok, gombák, együtt élünk velük. A lényeg az, hogy ezek káros, fertőző hatásait ki védjük, még pedig az immunrendszer erősítésével.

Ehhez tartozik a rendszeres tisztálkodás, gyakori kézmosás- fertőtlenítés járványhelyzet idején. Vitaminok fogyasztása naponta többször, különösen a D és C-vitamin nagyon fontos. Rendszeres, a kornak megfelelő étkezés.

Ne hagyjuk figyelmen kívül a hivatalos intézkedéseket sem, maszkviselés, távolság tartás, gyülekezéskorlátozás. Ezeket betartva lehet, hogy hozzájárulunk a járvány mielőbbi megszűnéséhez.

Különösen vigyázzunk és segítsük az öregeket, ők a legveszélyeztetettebbek, azon kívül a gyerekek.

Én kívánok mindenkinek elsősorban jó egészséget, kellemes őszi sétákat és ehhez jó időt. Ha valakinek esetleg gondjai akadnának ebben a témában, és úgy gondolja segíteni tudok, várom hétfői napokon tízharminctól a rendelőben.

Üdvözlettel:

Vehovszki Mária
védőnő